

Dr BOŽIDAR JAVOROVIĆ: „*Mjesna zajednica u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti*”

(NNRO »Porodica i domaćinstvo«, Zagreb 1986)

Ova knjiga je dio nastojanja dr Božidara Javorovića da doprinese potpunijem definiranju mjesta i uloge mjesne zajednice u koncepciji općenarodne obrane i društvene samozaštite. Budući da se autor već duže vrijeme bavi izučavanjem općenarodne obrane i društvene samozaštite kao cjeline, to mu je omogućilo da na znanstvenim osnovama, a na popularan način, obradi sva pitanja operativne primjene koncepcije i doktrine općenarodne obrane i društvene samozaštite u mjesnoj zajednici o kojima je do sada objavljeno malo radova, uglavnom članaka.

Oko 14.000 mjesnih zajednica, koliko ih danas ima u SFRJ, djeluje u različitim društveno-političkim, društveno-ekonomskim, prirodnim, urbanim i drugim uvjetima koji se stalno mijenjaju, zbog čega organiziranje i pripremanje za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu u njima predstavlja živu, dugoročnu i kontinuiranu aktivnost koja ne trpi šablone i gotove recepte. Polazeći od toga, autor ove knjige prezentira jedan od mogućih pristupa definiranju problema obrambeno-zaštitnog organiziranja i pripremanja mjesne zajednice i njihovog rješavanja, a nikako recept i trajno rješenje primjenjivo u svim uvjetima i mjesnim zajednicama.

Knjiga je namijenjena širokom krugu korisnika: skupštinama mjesnih zajednica i njihovim izvršnim organima, odborima (komisijama) za ONO i DSZ, komitetima za ONO i DSZ, štabovima TO i CZ, kućnim savjetima, društveno-političkim i društvenim organizacijama u mjesnim zajednicama, organizacijama udruženog rada, organima i službama općina, školama i fakultetima.

U prvom dijelu *Pristup obrambeno-zaštitnim priprema u mjesnoj zajednici* autor razmatra sljedeće: razvijenost socijalističkih samoupravnih odnosa u društvu i u mjesnoj zajednici; društveno-ekonomski položaj mjesne zajednice i njezina uloga u političkom sistemu socijalističkog samoupravljanja; ostvareni stupanj podruštvljenosti obrane i zaštite te, s tim u vezi, koncepcijsko-doktrinarna rješenja ugrađena u sistem općenarodne obrane i društvene samozaštite kao jedinstvena za cijelu zemlju; zahtjevi koje pred mjesnu zajednicu postavlja potreba za uspješnim vođenjem ONOR-a, odnosno ostvarivanje obrane i zaštite u svim uvjetima. Navedene teme predstavljaju opće činioce koji određuju položaj i ulogu mjesne zajednice u sistemu općenarodne obrane i društvene samozaštite.

U neposredne činioce koji uvjetuju djelovanje mjesne zajednice u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti, autor ubraja ljudski potencijal, razvijenost privrede i društvenih djelatnosti, urbanističko-komunalnu razvijenost, geografsko-prostorne karakteristike, ekološke uvjete, društveno-političku izgrađenost i specifičnosti u organiziranju općenarodne obrane i društvene samozaštite. Prema mišljenju autora, rezultati u organiziranju mjesne zajednice za potrebe općenarodne obrane i društvene samozaštite u direktnoj su vezi s razvojem samoupravljanja. U mjesnim zajednicama u kojima je ono »zakržljalo«, nezadovoljavajuće su i pripreme za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu.

U drugom dijelu autor razmatra ulogu i zadatke organa mjesne zajednice i općine u priprema i ostvarivanju obrane i zaštite u mjesnoj zajednici. Autor se zadovoljava taksativnim nabrojanjem zadataka organa mjesne zajednice i općine u priprema i ostvarivanju obrane i zaštite u mjesnoj zajednici, ne ulazeći u analizu funkcioniranja pojedinih organa u praksi.

U trećem dijelu obrađeno je planiranje obrambeno-zaštitnih priprema u mjesnoj zajednici, koje obuhvaća:

1) analizu stanja općenarodne obrane i društvene samozaštite u mjesnoj zajednici, koja se može izrađivati kao jedinstvena analiza, u obliku posebnih analiza za oblast općenarodne obrane i za oblast društvene samozaštite, kao analiza petogodišnjeg ili jednogodišnjeg razdoblja, uz ocjenu stanja u momentu analize ili kao parcijalna analiza za sasvim određenu namjenu. U svakoj analizi, zaključuje autor, neophodno je sagledati protekli period, sadašnje stanje, te potrebe i mogućnosti u narednom periodu;

2) vojno-političke procjene (procjene vojno-političkih, ekonomskih i drugih uvjeta), političko-sigurnosne i procjene ugroženosti;

3) pripremu i donošenje plana obrane, plana za izvanredne prilike i plana zaštite, kao osnove za obavljanje funkcije obrane i zaštite u neposrednoj ratnoj opasnosti i u ratu; u miru, u uvjetima svakodnevnog života i rada; u izvanrednim prilikama;

4) pripremu i donošenje srednjoročnog plana razvoja općenarodne obrane i društvene samozaštite (u okviru srednjoročnog plana razvoja mjesne zajednice) i godišnjih planova razvoja općenarodne obrane i društvene samozaštite.

Takva klasifikacija i razrada vrsta planiranja u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti, koja je utemeljena na važećim propisima iz te oblasti, utjecat će na eliminiranje čestih pogreški u razumijevanju ove problematike.

Četvrti dio *Oblici i sadržaji organiziranja i priprema mjesne zajednice za djelovanje u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti*, najobimniji je i najznačajniji. Autor u njemu obrađuje načela, metode i oblike organiziranja i priprema mjesne zajednice za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu, navodeći: rasprave, predavanja, filmove, tečajeve, seminare, vježbe, masovne akcije i smotre; zatim organiziranje i pripremanje mjesne zajednice za provođenje obrambenih i zaštitnih aktivnosti i za proizvodnju i rad u ratu i drugim izvanrednim prilikama, gdje je težište usmjereno na organiziranje i pripremu mjesne zajednice za oružanu borbu.

Na kraju tog dijela autor piše o organiziranju i pripremama mjesne zajednice za vršenje općih funkcija, zadataka, mjera i poslova općenarodne obrane i društvene samozaštite, npr. za regrutaciju, mobilizaciju, informiranje, obrazovanje, planiranje, financiranje i, posebno organiziranje stručnih i administrativnih poslova za potrebe općenarodne obrane u mjesnoj zajednici, predlažući i konkretna rješenja. Za obavljanje tih poslova mogu se angažirati, na primjer, radnik organa uprave općine nadležnog za poslove narodne obrane, radnik zaposlen u mjesnoj zajednici koji bi radio za potrebe više mjesnih zajednica, tajnik mjesne zajednice ili njeni aktivisti volonteri.

U petom dijelu razmatran je položaj mjesne zajednice u slučaju agresije na SFRJ. Autor navodi nekoliko situacija u kojima bi se mjesna zajednica mogla naći u ratu i njene postupke u tim situacijama, npr. u periodu neposredne ratne opasnosti, u početnom periodu agresije, u periodu prodora agresora na određeni teritorij, u periodu privremene zaposjednutosti teritorije od strane agresorovih snaga, u periodu istjerivanja agresora s određene teritorije i na slobodnoj teritoriji. Pored toga, navodi i zahtjeve koje ONOR postavlja pred obrambeno-zaštitne pripreme u mjesnoj zajednici. Ti su zahtjevi usmjereni na: pripreme mjesne zajednice za život i rad, borbu i otpor u dugotrajnom ratu; povećanje psiholoških sposobnosti radnih ljudi i građana; organiziranje i pripremanje odgovarajućih obrambenih snaga za svaku obrambenu i zaštitnu aktivnost; pripremanje zaštite i spašavanja; uređenje teritorije, te kontinuiranost i suvremenost priprema.

U zaključku autor konstatira da je u mjesnoj zajednici obrambeno-zaštitna funkcija postala općenarodnom i općedruštvenom, a to znači i funkcijom svakog radnog čovjeka i građanina i da, bez obzira na sve probleme, teškoće i propuste, zahvaljujući obrambeno-samozaštitnoj samoorganizaciji radnih ljudi i građana u mjesnim zajednicama, SFRJ ima obrambeno-zaštitni sistem koji pokriva svaki pedalj njene teritorije. Time se ostvaruje Titova vizija i idejno-politička koncepcija SKJ o pretvaranju čitavog društva u nesavladivi obrambeno-zaštitni mehanizam i široko otvara proces realizacije Marksove ideje o naoružanom narodu, na način koji najbolje odgovara našim uvjetima. Pored postignutih rezultata, autor ukazuje i na probleme u obrambeno-zaštitnom organi-

ziranju i djelovanju mjesne zajednice, koji se mogu i moraju prevazići angažiranjem unutrašnjih snaga mjesnih zajednica i društva u cjelini, te dosljednom realizacijom ustavnog koncepta mjesne zajednice.

Iako pojedina pitanja zbog ograničenog prostora i širine problematike nisu obrađena dovoljno temeljito, ova je knjiga vrijedno i interesantno ostvarenje ne samo za kadrove koji se profesionalno bave pitanjima općenarodne obrane i društvene samozaštite, nego i za brojne aktiviste, posebno u mjesnim zajednicama.

Mr SINIŠA TATALOVIĆ

S U M M A R Y

Dr Božidar JAVOROVIĆ, »Mjesna zajednica u općenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti« (Local community in total national defence and social self-protection)

(NNRO »Porodica i domaćinstvo«, Zagreb, 1986)

Starting from the fact that about 14,000 local communities, currently existing in SFRY, conduct their activities in constantly changing conditions, and that their organization and preparations for total national defence and social self-protection are a long termed and continuing activity that does not bear stereotypes and ready solutions, the author presents one of possible approaches to the definition of problems of the defence-protection organization and of preparation of the local community, and of their solution, while by no means a recipe and lasting solution applicable in all conditions and in all local communities.

The book is intended for use by a wide circle of users, not only by those that professionally deal with matters of total national defence and social self-protection but also by numerous activists, in local communities in particular.

R E S U M E

Dr Božidar JAVOROVIĆ: »Mjesna zajednica u općenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti« (»La collectivité locale dans la défense populaire généralisée et dans l'autoprotection sociale«)

(Edité par NNRO »Porodica i domaćinstvo«, Zagreb, 1986)

Procédant du fait qu'environ 14.000 collectivités locales de la RSFY à l'heure actuelle s'activent dans des conditions différentes qui sont en

mutation constante, pour laquelle raison l'organisation et les préparatifs pour la défense populaire généralisée et l'autoprotection sociale y représentent une activité à long terme et continue sans poncif aucun ni recette toute faite, l'auteur de cet ouvrage présente l'une des approches possibles de la définition du problème de l'organisation de la défense et de la protection et des préparatifs de la collectivité locale, ainsi que les modalités de leur mise en oeuvre, sans aucunement offrir de recette ni de solution durable applicables dans toutes les conditions et par toutes les collectivités locales.

Ce livre est destiné à un vaste public. Il ne concerne pas seulement les spécialistes qui professionnellement s'occupent des questions de la défense populaire généralisée et de l'autoprotection sociale mais s'adresse aussi bien à des activistes nombreux, notamment à l'échelle de la collectivité locale.

РЕЗЮМЕ

Д-р Божидар ЯВОРОВИЧ: „Местное содружество во всенародной обороне и общественной самозащите“

(ННРО „Породица и домаћинство“, Загреб 1986)

Исходя из того, что около 14.000 местных содружеств, сколько их в настоящее время имеется в СФРЮ, свою деятельность выполняют в различных, постоянно меняющихся условиях, из-за чего организация и подготовка ко всенародной обороне и общественной самозащите в них представляют собой долгосрочную и непрерывную активность, автор предлагает один возможный подход к определению проблем оборонительно-защитной организации и подготовки местного содружеств и их решения, но ни в коем случае рецепт и вечное решение, применимое во всех условиях и во всех местных содружествах.

Книга рассчитана на широкий круг читателей; на тех, кто профессионально занимается вопросами всенародной обороны и общественной самозащиты, но и на многочисленных активистов, в частности в местных содружествах.